

EL 9 MÓN

MONOGRÀFIC ESPECIAL
SOBRE ELS OBJECTIUS
DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

Dilluns, 26 de setembre de 2022

Vida submarina

EL REPORTATGE

Mars i oceans: els esculls que han de superar en un context de crisi climàtica

EL REPORTATGE

L'oceanògrafa Elena Abella ha estudiat la posta dels ous de les tortugues marines

L'ENTREVISTA A SAMUEL REYES

Els grans reptes que planteja la gestió de l'aigua, segons el director de l'ACA

L'OPINIÓ DE JOAN CLOS

La Nova Agenda Urbana i els seus efectes sobre la prosperitat i el benestar

Les amenaces que posen en perill la salut dels oceans

El canvi climàtic d'origen antropogènic i la contaminació ofeguen la vida als oceans i contribueixen a la pèrdua de biodiversitat

L'ODS 14 és un objectiu essencial per millorar la salut dels oceans, que es troben en estat crític

Qui no ha sentit mai la denominació de “planeta blau” referent a la Terra? Es diu que l'origen d'aquesta expressió es remunta a l'any 1961. Va ser l'any en què l'astronauta soviètic Yuri Gagarin es va convertir en el primer home a sortir a l'espai. És així com durant la seva aventura espacial va copsar, mitjançant l'observació, que els oceans cobreixen més d'un 70% del nostre planeta. “La Terra és blava” són les primeres paraules que hauria emprat en el seu dia en contemplar-la amb els seus propis ulls des de fora de l'atmosfera.

Tenint en compte, doncs, que gran part de la superfície terrestre està coberta per aigua, un element indispensable per a la vida, no és d'estranyar que la fita del catorzè objectiu de desenvolupament sostenible sigui la de “conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins”.

Tal com explica Elena Abella, oceanògrafa i doctora en Ecologia i Gestió de Recursos Marins Vius per la Universitat de Las Palmas de Gran Canaria (ULPGC) i el Consell Espanyol d'Investigacions Científiques (CSIC), és un objectiu essencial “per millorar la salut dels nostres oceans”, que segons ella “es troben en un estat crític pels efectes de l'activitat

humana”. En una línia semblant, Borja Nogué, investigador predoctoral en Economia Ecològica a l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la Universitat Autònoma de Barcelona, atribueix la causa ambiental en l'oceà a “l'expansió i la intensificació de l'activitat econòmica en mar i terra, resultat de la necessitat de creixement continu de les economies capitalistes”. Així, Nogué admet que l'acceleració global d'aquests processos en les darreres dècades ha portat alguns científics “a proposar que ens trobem en una nova època geològica, l'Antropocè, marcada pel desenvolupament del mode de producció capitalista arreu del planeta”.

En uns temps en què, per Abella, “els ecosistemes marins, lluny de ser concebuts com uns sistemes formats per organismes que s'han de protegir, han esdevingut espais d'oci i negoci”, el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) ha publicat a principis d'aquest mes el llibre il·lustrat *Oceánicas: pioneras de la oceanografía*, que a través del testimoni d'algunes de les científiques marines més influents de tots els temps plasma la necessitat de visibilitzar el rol dels oceans com a grans reguladors del clima de la Terra. En paraules d'Abella, “els oceans i mars

del món absorbeixen l'energia del Sol i l'alliberen lentament en forma de calor dispersada a través dels corrents marins”.

Dit d'una altra manera, els ecosistemes oceànics tenen un paper clau en la distribució de la calor i en l'absorció de gasos d'efecte hivernacle: “L'intercanvi de gasos entre l'oceà i l'atmosfera és vital per aconseguir equilibrar el clima del nostre planeta”, afirma Abella. Tot i això, a causa de l'escalfament global –accelerat per l'acció humana– els oceans estan registrant rècords d'altres temperatures. “Aquest estiu, hi ha hagut anomalies de temperatura al Mediterrani, on l'aigua ha assolit els 30 graus. Ens encaminem cap a un procés de tropicalització que farà patir a moltes espècies marines”, expressa Abella. Per a més *inri*, l'acumulació de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera té una incidència directa en l'acidificació dels mars, la pèrdua de biodiversitat marina i la reducció d'oxigen a les aigües de tot el món. Amb tot, segons Abella, el canvi climàtic està comportant que els ecosistemes aquàtics “experimentin una multitud de canvis a tots els nivells”. A continuació es desglossen alguns dels efectes més notoris produïts arran de la crisi climàtica.

Menys vida marina

El fitoplàncton, que fa referència a un conjunt de microorganismes exclusivament vegetals, és la base de la cadena alimentària marina. Els experts asseguren que genera la meitat de l'oxigen del planeta, però tal com va subratllar Matthew Osman, investigador postdoctoral en Geociències a la Universitat d'Arizona, en un informe científic publicat l'any 2019, la productivitat del fitoplàncton està disminuint dràsticament a mesura que les temperatures augmenten com a resultat del canvi climàtic. En aquest sentit, Abella alerta que “la pèrdua de fitoplàncton no és una qüestió menor”, ja que “la falta d'aquests microorganismes repercuteix en tots els altres organismes marins. Això significa que els oceans són menys productius que abans, la qual cosa també afecta els humans”.

Seguint amb el declivi d'espècies marines, un equip internacional liderat per l'Institut de Ciències del Mar ha comprovat que les intenses onades de calor marines que va patir el Mediterrani entre el 2015 i 2019 van provocar morts massives en 50 espècies. És en aquesta línia que la investigadora admet que “la diversitat biològica a l'oceà està en perill per culpa del canvi global”.

Noves zones de nidificació de tortugues marines

El canvi climàtic ha provocat la colonització de tortugues al Mediterrani occidental

Abella amb l'equip estudiant les tortugues marines a Tarragona

Sense perdre el fil de l'impacte de l'emergència climàtica sobre la biodiversitat, Elena Abella, experta en tortugues marines, ha estudiat els efectes del canvi climàtic en la colonització de la costa del Mediterrani occidental per la nidificació de la tortuga babaua (*Caretta caretta*).

Si bé segons l'oceanògrafa "fa 50 anys era impensable veure certes postes de nius de tortuga marina a costes que tradicionalment eren fredes", ara l'escalfament global ha modificat "les condicions tèrmiques del mar Mediterrani i, de retruc, s'han creat noves àrees de reproducció de tortugues marines". Per exemple, Abella destaca que el litoral català "s'ha caracteritzat històricament per rebre fauna marina d'altres punts

costaners d'arreu del món, com és el cas de tortugues de Florida", però l'increment de la temperatura ha fet que aquestes espècies marines, que s'alimentaven a les costes catalanes i migraven a zones més càlides per tal de madurar sexualment, "acabin fent nius a les aigües catalanes".

Així, quan els membres de Caretta a la Vista, un projecte de divulgació científica finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat i la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), reben l'avís d'un albirament de tortuga babaua a platges del Mediterrani occidental, es dirigeixen fins al punt costaner on s'ha fet la troballa i, un cop allà, estudien i gestionen la nidificació. D'aquesta manera, un

dels objectius del projecte és que la gent sàpiga com actuar davant una potencial nidificació. Així doncs, la iniciativa, que va néixer l'any 2016, proporciona als ciutadans les eines necessàries tant per reconèixer un rastre de tortuga marina a les platges com per saber com s'ha d'actuar adequadament davant d'un albirament de tortuga babaua. En paraules d'Abella, "el primer que s'ha de fer en cas de trobar un niu és trucar immediatament al 112 per activar el protocol". Fins que no arribi el personal especialitzat, cal guardar silenci i respectar una distància mínima de 30 metres respecte a la tortuga.

La imatge correspon, de fet, a un dels desplaçaments que va fer l'equip de Caretta a la Vista el juliol

de l'any passat a Tarragona, on es va trobar un niu de tortuga babaua. A la fotografia, Abella, que forma part del projecte, aguanta un exemplar d'aquesta espècie de tortuga marina.

D'altra banda, el canvi climàtic també ha tingut repercussions en el sexe de les tortugues marines, i és que d'acord amb Abella "les elevades temperatures impliquen que neixin més femelles fins al punt que en algunes platges gairebé no hi ha mascles". Tant és així que una investigació publicada el gener del 2018 a la revista científica *Current Biology* va revelar que, en aquell moment, a Austràlia –concretament al nord de la Gran Barrera de Coral– el 99% dels juvenils de tortuga verda eren femelles.

AL DETALL

"L'economia blava dona carta blanca a explotar el mar"

Institucions governamentals i econòmiques –com les Nacions Unides i el Banc Mundial– han popularitzat recentment l'economia blava, un model que té com a fita extreure el màxim rendiment als recursos d'origen marí, considerant l'aigua com una font de riquesa.

En paraules de Nogué, va ser a partir del desenvolupisme franquista dels anys 60 quan "es va començar a prioritzar el valor monetari per sobre del social, cultural i ambiental dels ecosistemes costaners. Pel que fa al mar Mediterrani, apunta que "tenim infinitud d'exemples de destrucció del litoral per al desenvolupament de la indústria del turisme".

En relació amb això, afirma que darrere l'economia blava "es dona carta blanca perquè les empreses explotin el potencial econòmic de mars i oceans". De fet, emparant-se en aquest concepte, els darrers temps està agafant forma la idea de la mineria marina, un procés d'extracció mineral a les profunditats del mar i que es preveu que en els pròxims anys penetri amb força als oceans.

Si bé segons Greenpeace l'any 2019 ja s'havien atorgat llicències perquè la mineria d'alta mar efectués operacions a les aigües profundes d'un milió de quilòmetres quadrats

d'oceans a tot el món, en aquell moment encara no s'havia realitzat cap extracció minera en aquestes profunditats marines. Tot i això, el passat abril *National Geographic* exposava que el robot miner de 27 tones anomenat Patania II ja ha començat a aspirar minerals metàl·lics a l'Oceà Pacífic. Per Nogué, les grans màquines que utilitza aquesta indústria submarina "perjudiquen greument les espècies del fons marí, que algunes empreses veuen com un recurs industrial".

Alhora, un informe elaborat per Greenpeace posa de manifest que a les aigües profundes la taxa de crei-

xement de les espècies és molt lenta, fet que les fa especialment vulnerables a les pertorbacions físiques derivades de la maquinària que fa servir la mineria marina.

La comunitat científica adverteix que el soroll d'aquests artefactes altera el comportament d'espècies com balenes i posa en relleu que la il·luminació en el fons marí provocarà danys irreversibles a les criatures adaptades a nivells ínfims de llum. Amb tot, els experts avisen de la perillositat d'aquesta mineria, que podria fer desaparèixer animals marins que encara no s'han arribat a descobrir.

Sobreexplotació pesquera i contaminació per plàstics

La pujada de les temperatures i la pèrdua de biodiversitat que se'n deriva és, per tant, una de les (moltes) conseqüències del canvi climàtic antropogènic, és a dir, el que l'home amplifica per la seva activitat. No obstant això, en un món en què l'esperit consumista impera en una societat que té el desig constant de gaudir de noves experiències, la sobrepesca i la contaminació per plàstics, factors que tenen més protagonisme que mai dins d'un sistema capitalista, també posen en risc la preservació dels ecosistemes marins.

La sobreexplotació pesquera

L'explotació abusiva dels recursos naturals, lluny de ser una pràctica

restringida al medi terrestre, ha provocat greus impactes en l'ecosistema marí a causa de l'auge de la sobrepesca. En concret, aquest fenomen, que en paraules d'Elena Abella "ha tingut un fort creixement arran de la massificació de les platges amb el boom turístic de la dècada dels anys 60", ha suposat que a les aigües d'arreu del món es pesquin més peixos dels que neixen, fet que comporta que alguns animals aquàtics no tinguin el temps necessari per regenerar-se.

El consum creixent de peix ha fet, doncs, que cada vegada n'hi hagi menys al mar. I és que, segons dades de la FAO publicades el 2022, el consum mundial de peix comestible va augmentar una taxa mitjana anual del 3,0% entre 1961 i 2019.

En relació amb això, Abella posa el focus en la manera en què les operacions de pesca industrial malmeten l'ecosistema marí: "Amb la finalitat

de capturar de forma indiscriminada la màxima quantitat possible de peixos, aquestes pràctiques pesqueres esgoten les poblacions dels oceans", ja que s'utilitzen "aparells agressius que contamina l'aigua i que són una amenaça per a macrovertebrats com taurons, que sovint acaben capturats de manera incidental". Segons Nogué, l'abordament de la problemàtica de la sobrepesca rau a "implantar polítiques pesqueres eficaces que garanteixin

una explotació racional dels recursos pesquers i que promoguin el consum local i sostenible, desincentivant la importació de peix de l'altra punta del món". D'altra banda, Abella reivindica també la necessitat de conscienciar la

El Fòrum Econòmic Mundial calcula que l'any 2050 hi haurà més residus plàstics que peixos als mars i oceans

població mitjançant campanyes d'informació perquè el consumidor sàpiga "si el peix que compra prové d'una pesca sostenible". Per ella, això contribuirà a "fer un consum més responsable de productes del mar, prioritzant els de temporada".

La contaminació oceànica per plàstics

El Fòrum Econòmic Mundial calcula que l'any 2050 hi haurà més plàstics que peixos als oceans. Segons el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient, cada any la humanitat llença als mars 13 milions de tones de plàstic, la qual cosa equival a descarregar un camió de residus a l'oceà per minut. Ara bé, els fragments de plàstic que s'observen flotant a la superfície del mar representen només un 4% de tots els residus plàstics acumulats als oceans, especialment a les zones més profundes. Es tracta d'una

L'auge de la sobrepesca provoca greus impactes en l'ecosistema marí

dada que Abella va conèixer en un congrés sobre plàstics marins i que ara recorda per l'estupefacció que li va provocar. Globalment, Abella creu que aquest mar de dades posa en relleu que "els oceans del planeta s'han convertit en grans abocadors d'escombraries derivades de l'activitat humana".

En la mateixa línia, amb motiu d'un informe publicat recentment per Oceana, organització internacional que vetlla per la conservació

dels oceans, Ricard Aguilar, director d'expedicions de l'entitat, ha apuntat que "la majoria de plàstic que arriba a l'oceà acaba al fons marí, on es troben molts ecosistemes sensibles". A més, afegeix que les investigacions científiques d'Oceana han servit per constatar que "és habitual veure espècies de diferents hàbitats exposades a la contaminació per plàstics".

Més detalladament, l'estudi d'Oceana alerta que l'impacte del plàstic es multiplica en els ecosistemes marins considerats biogènics, és a dir, aquells formats per espècies que serveixen d'hàbitat per a d'altres, com esculls de coral o boscos d'algues. En un marc en què, tal com informa Greenpeace, avui dia només es recicla el 9% dels residus plàstics generats, el medi marí s'omple d'objectes de plàstic que poden trigar centenars d'anys a degradar-se. Mentre no es descomponen, causen danys greus a la fauna marina, que els ingereix i els acumula al seu interior.

Com a conseqüència, anualment moren més de 100.000 mamífers marins, segons subratlla Greenpeace. En aquest sentit, Oceana proposa tres accions per combatre la contaminació per plàstic: prohibir els plàstics d'un sol ús tot apostant per alternatives reutilitzables, cartografiar els ecosistemes aquàtics més afectats pels residus de plàstic i desenvolupar un protocol de retirada d'aquest material en els hàbitats marins vulnerables.

Caldria implantar polítiques eficaces que garanteixin una explotació racional dels recursos pesquers

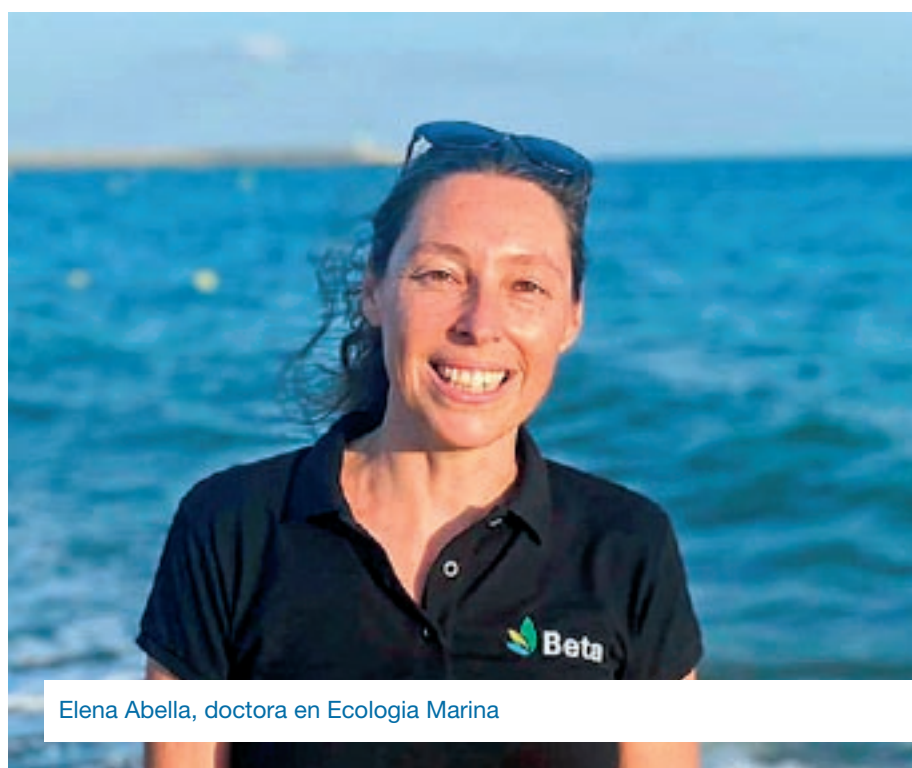
Els oceans: fonts de vida

“La major part de l’oceà global està sotmès a pressions antropogèniques com ara el canvi climàtic, la sobre-pesca i la contaminació”, admet Borja Nogué. Per ell, aquestes problemàtiques “generen impactes acumulatius sobre els ecosistemes marins” i es relacionen directament amb la degradació dels oceans. En general, els efectes humans sobre l’oceà estan augmentant fins al punt que, tal com reconeix Nogué, “si continua aquesta tendència moltes regions poden arribar a punts d’inflexió crítics pel que fa a la seva sostenibilitat”. Davant d’una situació que demana accions urgents, Lisboa va organitzar a finals de juliol la Conferència de l’Oceà, on van participar 150 països amb l’objectiu de tancar acords que assegurin la protecció d’un 30% de la superfície marina abans del 2030. Per Elena Abella, “és fonamental que les problemàtiques dels oceans es resolguin posant en marxa instruments de polítiques ambientals, però això no ha d’invisibilitzar que cadascú de nosaltres pot posar el seu granet de sorra per conservar els oceans”. Per fer-ho, diu, “cal que canviem la mirada que tenim quan anem a la platja”. Així, en comptes d’entendre els ecosistemes marins com un rebost infinit d’aliments que satisfan la gana, Abella defensa que “per damunt de tot, hem de tenir clar que aquests espais aporten la meitat de l’oxigen que respirem”. Tal com il·lustra un estudi publicat per la revista *Science* l’any 2021, les grans masses d’aigua estan perdent oxigen dràsticament, i això es tradueix en una disminució de la capacitat que tenen les zones marines per allotjar la diversitat de microorganismes que hi viuen.

Malgrat els esculls que els ecosistemes aquàtics han de superar en un context de crisi climàtica, Nogué albira esperança a l’horitzó: “L’oceà es troba en un estat greu de salut, però la bona notícia és que els ecosistemes marins han demostrat ser molt resilients i, per tant, hi ha marge de maniobra per ajudar a recuperar-los fent les accions adequades.” En concret, remarca la importància de “dur a terme accions individuals, sobretot si s’emmarquen en l’organització col·lectiva a través de moviments socials o polítics que fomentin la conscienciació de la gravetat del problema i dels riscos”. A la vegada, segueix Nogué, “aquests moviments han d’alçar la veu i exigir accions concretes i efectives als nostres governants per tal que assenyalin els actors que es beneficien de la destrucció dels mars i les costes”. Per Nogué, aquest és el camí a seguir si es vol aconseguir un canvi de paradigma econòmic del model actual centrat en l’acumulació infinita de benefici econòmic “per un model decreixentista que promogui el benestar de les persones, la justícia social i la sostenibilitat ecològica”. Un objectiu tan agosarat com necessari que no es podrà materialitzar si deixem que els oceans, que són els pulmons del nostre planeta, acabin ofegant-se.

Platja de Calafell, on membres de Caretta a la Vista es van desplaçar el 2021

Elena Abella, doctora en Ecologia Marina

A causa de l’escalfament, les tortugues marines fan nius a la costa catalana

AL DETALL

El decreixement com a solució per salvar els oceans?

L’escalfament dels oceans, la pèrdua de biodiversitat o la contaminació són problemàtiques relacionades amb la producció i el consum exacerbats, inherent del model capitalista que, segons Nogué, “es regeix pel lema de créixer de manera constant”. De fet, l’anhel de protegir el capitalisme –i, sobretot, preservar la idea d’un sistema regit per un creixement econòmic sense aturador– queda reflectit al full de ruta global de l’Agenda 2030 de l’ONU, específicament a l’objectiu número vuit, que si bé aposta per un creixement “sostingut i sostenible”, no renuncia a l’esperit de créixer indefinidament.

Sota aquesta premissa, Nogué creu que “és un oxímoron parlar de desenvolupament sostenible enmig d’un model imperant que busca créixer perpètuament en un planeta amb recursos limitats”. Immersos en una societat en què la felicitat passa pel consum, ell apel·la a un “canvi de model” que es basi a “satisfer les necessitats de tothom mentre es cuida del planeta”. Per aconseguir-ho, diu que els països del Nord Global i les classes adinerades, que són els que tenen una petjada ecològica major que la resta, “hauran de fer una desescalada equitativa de la producció i el consum”.

Segons el pensament de Serge Latouche, un dels màxims exponents del decreixement, el creixement infinit és incompatible amb el planeta finit, ja que el desenvolupament rau en una extracció cada vegada més destructiva de recursos no renovables que excedeix la capacitat de regeneració de la biosfera. En paral·lel, Nogué concep el decreixement com un “canvi radical que, mitjançant la transformació de les estructures politicoeconòmiques, superi el capitalisme i la seva dependència al creixement”, i afegeix que, malauradament, “sense créixer constantment, les economies capitalistes es desestabilitzen i entren en recessió, empobrint la vida de la majoria de les persones”. Els partidaris de la teoria del decreixement defensen que la disminució controlada i equitativa de la producció i el consum requereix simplificar l’estil de vida en el camp material, fet que milloraria el benestar de les persones gràcies a l’obtenció de més temps lliure, serveis públics de qualitat i la reducció de les desigualtats. De tota manera, el model decreixentista podria establir una nova relació d’equilibri entre éssers humans i natura que ajudaria a millorar la salut dels mars i oceans.

ODS 14: VIDA SUBMARINA

Superfície d'espais marins designats per Natura 2000. Km²

2010
2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CAT	851,4	851,4	851,4	851,4	5.734	5.735	5.735	5.735	5.735	5.735	5.735
ESP		10.193	10.193	10.637	71.677	84.386	84.404	84.404	84.404	84.405	
UE				177.483	244.054	286.145	308.364	402.552	419.769	441.001	

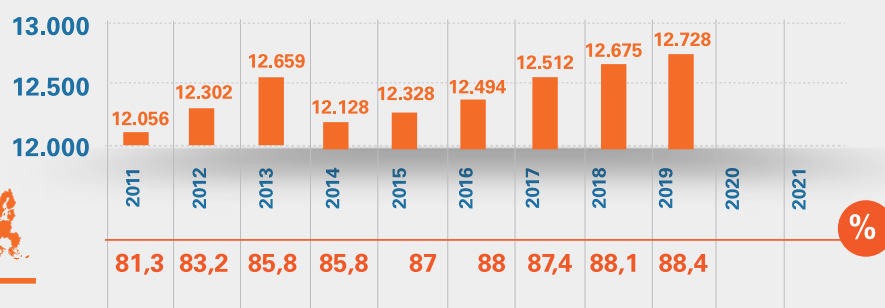
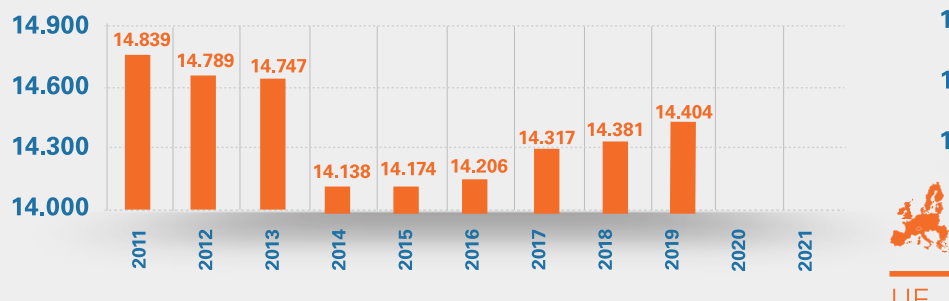
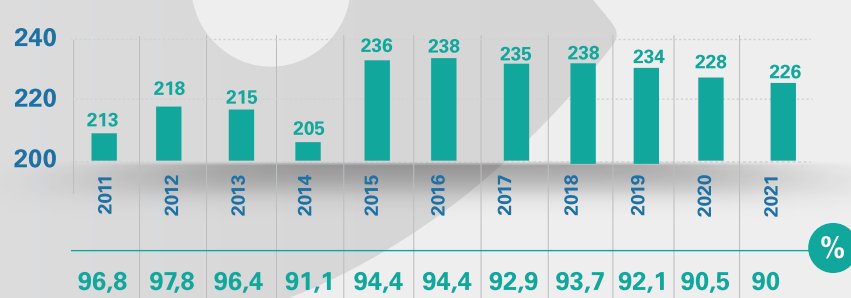
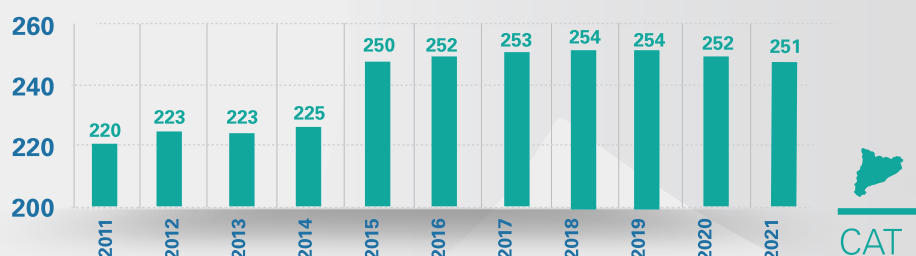
Font Catalunya: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. Font Espanya i Unió Europea: Eurostat. Dades actualitzades: 23 juliol 2021

Espais aptes per al bany amb qualitat de l'aigua excel·lent

AIGÜES MARINES

ESPAIS TOTALS

ESPAIS EXCEL·LENTS

Font Catalunya: Institut d'Estadística de Catalunya Dades actualitzades: 15 gener 2021

Granollers: neteja, residus i sostenibilitat

Encara una nova etapa amb un compromís de corresponsabilitat amb el medi ambient

Cap a una ciutat més sostenible. És el model cap on vol anar Granollers, que desplega un nou projecte de màxima prioritat que farà tenir una ciutat més verda i saludable, compromesa amb el medi ambient; una ciutat cada dia més neta i acollidora, amb carrers i places ben cuidats i endreçats; una ciutat cívica i respectuosa que convidi a viure, conviure i gaudir-la. Un repte que afronta amb l'activació del nou contracte de neteja viària i recollida de residus de la ciutat, que es presenta com una gran oportunitat de fer el clic i assolir l'Objectiu Sostenibilitat, en un moment crític i d'emergència climàtica.

Granollers es planteja com a principals fites el manteniment i la millora de l'estat de la neteja d'una ciutat que té un important ús de la via pública vinculada al seu rol de centre comercial de referència i capitalitat de comarca, sense oblidar els seus barris. I, per altra banda, el foment i l'increment del percentatge de recollida selectiva per tal d'acomplir amb els objectius europeus mediambientals fixats per als propers anys. Tot prestant un servei que, sota els criteris de sostenibilitat i protecció ambiental, sigui més eficient i òptim, redueixi el malbaratament de recursos i simplifiqui processos.

Més neta i endreçada. Per fer-ho, es millora la cobertura en un 16%, amb un servei de neteja viària ininterromput de 6 del matí a 10 del vespre, durant tota la setmana i a tota la ciutat, a més a més de seguir disposant d'un servei nocturn d'urgències per a primeres intervencions. Tanmateix, s'amplien les freqüències en aquelles zones amb més ús per part de la ciutadania, així com també es reforça el servei de neteja als barris, on es realitzaran actuacions més intensives els dissabtes, amb més mitjans dels que s'utilitzaran durant el servei diari assignat.

Més verda i saludable. Amb uns

L'objectiu del nou servei és una ciutat més verda, neta i endreçada

serveis de baldeig, és a dir, la neteja amb aigua que garanteixen una millor neteja dels carrers i places, reordenats segons les necessitats de l'època de l'any per tal d'optimitzar l'ús de l'aigua (més a l'estiu i menys a l'hivern); i també redistribuïts, traslladant-los als barris i altres punts amb necessitats especials. Preveient poder cobrir aquest servei amb aigua regenerada per fer d'aquesta una neteja més eficient i sostenible.

Més amable i cuidada. I és que dos nous serveis de neteja específics es posaran en marxa: un per mantenir net el mobiliari urbà i un altre de retirada de grafit, pintades i guixades, que es realitzaran amb productes de neteja respectuosos amb el medi ambient, aplicant sistemes antigrafit a aquells espais que, per les seves característiques i reincidència, es consideri necessari.

Més respectuosa i compromesa. S'incorporaran un total de 25 vehicles elèctrics nous a una flota que

serà més eficient i respectuosa amb el medi ambient i farà que la ciutat faci un salt d'escala en l'electrificació, ja que es passarà del 23% al 65% de vehicles elèctrics; en total, Granollers disposarà d'una flota de 28 vehicles elèctrics dels 43 destinats a oferir aquest servei. Aquest pas farà reduir les emissions contaminants a l'atmosfera i la contaminació acústica, aportant confort a la ciutadania quant a millora de la qualitat de l'aire i a disminució de sorolls.

Compromís amb el medi ambient

La neteja està compromesa amb el medi ambient. I el servei de recollida de residus, també. Granollers se situa al 40,67% de la recollida selectiva, i es preveu, amb el nou servei, tenir la capacitat d'arribar als objectius europeus del 60% el 2030, tot incidint en la prevenció de residus i minimitzant la fracció resta. I per aconseguir-ho, alguns dels canvis que es presenten se centren en estratègies per millorar

la redistribució de les àrees d'aportació amb elements de contenció de les fraccions de matèria orgànica i resta; conformar el màxim d'àrees completes perquè l'esforç per trobar un contenidor de selectiva sigui el mateix que un de la fracció resta; reduir desbordaments provocats en les àrees d'aportació; facilitar el control de qualitat de la recollida comercial per ser més eficients davant dels establiments comercials amb l'ampliació de la recollida porta a porta a totes les zones comercials i als grans productors; incloure nous serveis de recollida selectiva de residus...

En aquesta línia, s'implantaràn dos nous serveis de recollida de residus, que facilitaran el seu reciclatge per part de la ciutadania. Un per a l'oli domèstic usat, en contenidors específics que hi haurà en diferents equipaments municipals com a les associacions de veïns i centres cívics. I un altre de voluminosos, que passarà de ser una recollida concertada mitjançant cita prèvia amb servei de repàs a ser una recollida per barris amb la col·laboració de la Policia Local per evitar l'incivisme.

Qüestió de corresponsabilitat

El nou concepte de treballar per la ciutat ha de venir acompanyat d'un canvi de mentalitat com a societat per poder avançar cap a un territori millor i més verd. Granollers aboca els màxims recursos en aquest repte de ciutat, que es presenta com el projecte més important de l'Ajuntament, amb un pressupost de prop de 52 milions d'euros per als pròxims 10 anys.

Un compromís en què la participació i la implicació ciutadana són imprescindibles, per poder orientar la ciutat en el seu conjunt cap a una nova manera d'entendre els espais de convivència, i aconseguir l'Objectiu Sostenibilitat, amb mirada al 2030.

Ajuntament de Granollers

www.granollers.cat/objectiusostenibilitat

OBJECTIU
Sostenibilitat
fem el clic!

Granollers cap a una ciutat... MÉS NETA

SERVEI MUNICIPAL DE NETEJA VIÀRIA I RECOLLIDA DE RESIDUS
Millores i novetats per fer Granollers més sostenible

RECOLLIDA
Residus

NETEJA
Viària

RECOLLIDA **nou**
Voluminosos

RECOLLIDA **nou**
Oli usat

Samuel Reyes, director de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA)

“La freqüència amb què plou i la intensitat són molt diferents, i això és canvi climàtic”

AL DETALL

Un estiu molt sec i amb campanya de conscienciació

Aquest ha estat un estiu d'intensa sequera que ha requerit l'adopció de mesures excepcionals. Per tal que en els punts de captació d'abastament a la població hi hagués aigua suficient per garantir el servei a la població, l'ACA va requerir, el juliol passat, el tancament de tots els usos industrials, agrícoles i hidroelèctrics del riu Ter i afluents que no fossin per a l'abastament, des de la capçalera fins a la confluència amb el Gurri. A principis de setembre el govern va engegar la campanya “La pluja no la controles, l'aixeta sí”, en la qual, amb una cançó de Raimon, transmet el missatge que cal modificar els hàbits i ser conscients que l'aigua és un recurs escàs.

Samuel Reyes és director de l'Agència Catalana de l'Aigua des del 2021

Samuel Reyes (Barcelona, 1981) és el director de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) des del setembre del 2021. Llicenciat en Ciències Ambientals, va ser adjunt al director de l'ACA del 2014 al 2019. Reyes repassa els principals reptes que s'enfronta a Catalunya en la gestió de l'aigua en un entorn ja del tot vulnerable al canvi climàtic i parla dels estudis i les noves tecnologies que s'apliquen per optimitzar les instal·lacions de tractament del recurs hídic.

La manca d'aigua és, o serà, un dels principals reptes als quals ens haurem d'enfrontar a Catalunya a causa del canvi climàtic?

Segurament sí, pensem que sense l'aigua no hi ha res. Sí o sí, crec que garantir el recurs és un dels reptes més importants. N'hem de fer un ús sostenible i hem de pensar i ser previsors a llarg termini de quins seran els recursos que tindrem a Catalunya per garantir els usos que tenim actualment. El canvi climàtic el que està demostrant és que plou a final d'any en la mateixa quantitat, però d'una manera diferent. Es pot dir que hi ha una baixada de la precipitació mitjana anual, però molt poc significativa. La freqüència amb què plou i la intensitat són molt diferents, i això és canvi climàtic.

Quines solucions es poden aportar des de l'ACA per intentar pal·liar al

màxim aquests efectes?

L'ACA és com la policia de l'aigua. És qui ha de protegir un bé comú que és l'aigua. Què hem de fer? Analitzar quins són els consums: què necessitem els humans per viure; què necessita l'activitat econòmica (agricultura, la ramaderia, el turisme...). Hem de fer aquesta suma de tots els consums i veure que ho podem garantir. Si no ho podem garantir, doncs construir instal·lacions que ho permetin. Ara, pensem igual

que amb els residus: el primer és reduir, abans de reciclar. El que hem de fer és reduir consum, eliminar les pèrdues a les xarxes i fer un ús més sostenible dels recursos. L'ACA ha de garantir

els recursos a tots els municipis, a totes les activitats i, sobretot, tenir un control de totes les captacions. Conèixer qui capta, qui fa frau, qui no i quins usos s'estan fent. La digitalització del sector de l'aigua també ajuda a tenir aquest control i a conèixer molt bé el destí del recurs.

Aquest control sobre qui o què es fa?

Per exemple, a través de la telelectura coneixem els consums en temps real d'aquells usuaris que consumeixen

més de 10 hm³ anuals. Això també inclou els hidroelèctrics, perquè és un consum d'aigua (és cert que l'aigua recircula al riu, però és un consumidor). Estem preparant, i el Ministeri també ho està fent, noves ordres per conèixer a temps real fins a uns consums més baixos; per exemple, mig hm³ anual. Les captacions en els rius i en els aqüífers les hem de conèixer a temps real perquè, amb la digitalització, el que ens diuen els nivells dels

aqüífers i les estacions d'aforament ens permeten conèixer el nivell en els rius i podem fer una imatge de com funciona el model hidràulic i hidrològic d'aquestes conques.

El bosc mal gestionat té alguna relació amb la manca d'aigua?

Ho estem estudiant. Per primera vegada, en el nostre pla de gestió i en el programa de mesures hi hem inclòs una partida que supera els dos milions d'euros i estem treballant amb el Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya per conèixer quina gestió dels boscos podria ajudar al recurs. Hi ha hipòtesis que expliquen que amb menys massa forestal hi hauria més escorrenties superficials i més escolament pels aqüífers; aquests

es recarregarien i hi hauria més aigua perquè hi hauria menys evapotranspiració. Esperem en els pròxims dos o tres anys acabar els estudis per entendre si una gestió forestal i quina gestió forestal ens pot ajudar a tenir més recurs d'aigua.

A la costa quan es xucla molta aigua del subsol es produeix la intrusió marina: l'aigua del mar entra i dona una aigua de mala qualitat i amb un excés de sals. Com es pot resoldre aquest problema?

D'això dos exemples clars podrien ser el delta de la Tordera i el del Llobregat. En el cas del segon, hi ha la planta depuradora del Prat de Llobregat i per la sequera del 2007-08 es va construir una barrera de pous una mica més endins de la línia de costa. En aquests pous s'hi injecta aigua residual tractada i de molt bona qualitat, que normalment aniria al mar, i evita la intrusió salina per sobreexplotació de l'aqüífer. En el cas de la Tordera, per exemple, també en municipis com Blanes, Tossa i Lloret de Mar els seus pous se salinitzen. Es pot solucionar regulant les captacions i construint la dessaladora. Oferint aigua d'aquesta, permet que no s'hagin de sobreexplotar els aqüífers.

Quina és la situació actual de les centrals hidroelèctriques a Catalunya? S'han fet passos per municipalitzar-ne algunes, oi?

Sí. La gran majoria, per no dir el 100%, són privades perquè tenen una concessió d'aprofitament d'aigües superficials per produir energia. A les conques internes hi ha més de 230 centrals hidroelèctriques que moltes d'elles tenen més de 50 o 60 anys. L'any 1985 quan es va regularitzar se'ls va donar un nou període concessional de 75 anys. Finalitzen les concessions l'any 2061. En alguns casos, s'ha vist que hi havia una concessió amb un termini establert l'any 40 o el 50, és a dir, que s'han de revocar. L'ACA està revisant tots els expedients. Quan ha finalitzat el període concessional reverteixen en l'administració hidràulica i poden retornar al territori. Això no treu que des de l'ACA les puguem explotar i podem produir energia en el futur. Ara estem analitzant jurídicament com s'ha de fer. Hem iniciat l'expedient d'extinció de concessions per tres centrals a les conques internes i, mentrestant, anem preparant com seria aquest manteniment de les plantes. També estem analitzant jurídicament si podríem cedir aquestes instal·lacions en els municipis, però clar, hem d'entendre que és un bé comú i n'hem de treure profit tots els catalans. Pensem que si l'ACA també destina 25 milions d'euros de cost energètic per la gestió de les depuradores, tindria sentit que aquesta energia s'aprofités per les depuradores i que sigui autosuficient.

“Tindria sentit que l'energia hidroelèctrica de les centrals s'aprofités per les depuradores. Ho estem estudiant”

res i que sigui autosuficient.

Quines són aquestes centrals?

La de Can Trinxet, a Sant Quirze de Besora; la Cúbia, a Ripoll, i la de Vilana, a Bescanó, que és la que hem començat un expedient sancionador i l'extinció de la concessió.

És compatible l'energia hidroelèctrica amb el baix cabal d'aigua?

Sí i no, tot depèn del que hi hagi aigües avall. Al riu Ter, si les centrals hidroelèctriques acumulen aigua per poder generar energia, i no ho fan de manera contínua, crea unes fluctuacions en el riu que afecten els abastaments aigües avall. Tot depèn d'on és la central hidroelèctrica, què hi ha aigües avall, quantes n'hi ha i quin és el cabal del riu. I per això s'ha d'estudiar una per una.

A banda de l'afectació que pugui tenir aigües avall de cara als consumidors, també deu suposar un perill per a l'ecosistema fluvial.

El cabal ambiental s'ha de mantenir sempre. Hem de garantir que es compleixi, perquè el cabal ambiental no és un ús més, és una restricció.

Les depuradores a Catalunya funcionen bé, cal repensar el sistema o millorar-lo?

Compleixen, tracten bé, eliminen nitrogen i fòsfor, sòlids en suspensió, es redueix la DBO i la DQO però també ens plantegem fer tractaments més avançats. Els volem fer a la costa sobretot per reutilitzar l'aigua per a

l'agricultura, la indústria, la neteja de carrers, zones enjardinades, etc., per no utilitzar aigua potable sinó aigua regenerada. Però també volem millorar certes depuradores per millorar les masses d'aigua. Per exemple, hi ha una forta activitat econòmica a Abrera, Martorell, Igualada, al riu Besòs. Si podem fer tractaments avançats segur que la massa d'aigua ho agrairà. De fet, queden encara moltes depuradores per fer. Tots els nuclis urbans de més de 2.000 habitants estan sanejats, ara anem baixant. En els pròxims cinc anys invertirem 600 milions d'euros en sanejament, dels quals 430 van a depuradores existents, perquè queden obsoletes.

Quan parla de depuradores més avançades es refereix al sistema de depuració, a la seva capacitat?...

A tot. A vegades a la capacitat, perquè alguns municipis han crescut i cal ampliar-la, i en altres, per exemple, la directiva no t'obliga a eliminar nitrogen i fòsfor per on aboques i el podem eliminar. Hi ha molts projectes de recerca per eliminar o millorar la gestió traient el fòsfor per poder-lo reutilitzar per exemple a l'agricultura, o la gestió de fangs més avançada. Ara també es parla de l'eliminació de microplàstics, o de contaminants emergents en les depuradores. Però també hem de garantir, com a mínim, un sanejament bàsic a tots els ciutadans i després anar avançant a uns

millors tractaments. Les depuradores les tractem per separat: depuradores d'aigües residuals i plantes de regeneració o de reutilització. Aquestes són un tractament terciari que es fa a les depuradores a la mateixa instal·lació on apliquem tractaments que permeten que l'aigua tingui una millor qualitat i tingui un segon ús a la indústria, als cabals ambientals, als aiguamolls. Així aquesta aigua que aniria al mar es pot reutilitzar.

Un dels problemes que generen els embassaments és l'acumulació de sediments, que va disminuint la seva capacitat. S'estan fent accions per evitar-ho?

Són projectes nous i és complex fer aquesta gestió dins dels embassaments.

Els de les conques internes que gestiona l'ACA estan molt en capçalera, llavors no hi ha una acumulació de sediments com per exemple sí que passa a Riba-roja o Mequinensa. Allà estem treballant amb la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre per fer una prova pilot de moure sediments a Riba-roja i a Mequinensa i veure com es transporten fins al Delta de l'Ebre, que pot ser molt profitós per evitar la subsidència –enfonsament– del delta. Sí que tenim grans sediments a l'embassament del Foix i estem interessats a fer una caracterització d'aquests sediments i veure la viabilitat de poder-los treure per guanyar una mica de capacitat.

“Ens plantegem fer tractaments avançats a les depuradores per reutilitzar l'aigua a l'agricultura o a la indústria”

AL DETALL

Dues dessalinitzadores, una s'ampliarà i se'n farà una tercera

Les dessalinitzadores són una solució a la manca d'aigua? Perquè tenen un elevat consum energètic.

Sí. Tenen un consum energètic elevat. Els costos de producció d'un metre cúbic dessalat és molt més alt que, per exemple, d'un riu o d'un aquífer o d'aigua reutilitzada, però a vegades no hi ha altres alternatives. Si volem vetllar pel medi hídic, cuidar les masses d'aigua i garantir tots els usos que a dia d'avui estan implantats al territori, hem de buscar noves fonts de subministrament, i la dessalinització n'és una. És car, però potser ens podem fer una pregunta: hem de reduir les activitats econòmiques i el consum, o hem de garantir el recurs encara que sigui més car? A dia d'avui jo crec que és un preu assumible si ho comparem amb la resta de serveis. Produir aigua dessalada són 50-60 cèntims/m³. És veritat que hi ha el transport fins a casa, el manteniment de les infraestructures, etc. Però l'aigua avui és barata en molts municipis.

Quantes dessalinitzadores hi ha actualment a Catalunya? S'està treballant en alguna millora per aquests equipaments (rendiment, estalvi energètic, reducció dels residus que generen...)?

N'hi ha dues. Una a Blanes, la de la Tordera; i la del Prat de Llobregat, la del Llobregat. Aquesta té una capacitat de 60 hectòmetres i la de la Tordera, de 20; aquesta és la que volem ampliar fins a 80. A partir del 2026-27 volem construir-ne una altra a Cubelles, seria la del Foix, tindria 20 hectòmetres i permetria donar aigua a la zona de Sitges cap amunt o, fins i tot, al Consorci d'Aigües de Tarragona. Les dessalinitzadores són un suport; si els embassaments estan plens, van al 10%.

S'està fent recerca en les depuradores i dessalinitzadores?

Sempre, perquè la recerca no para. Aquí tenim el clúster de l'aigua que aglutina un seguit d'empreses, centres de recerca i universitats i sempre s'està treballant. En el cas de

Reyes diu que les renovables poden reduir els costos energètics de les instal·lacions

les depuradores treballem de tres maneres: instal·lant plaques fotovoltaïques per reduir el consum de xarxa i ser autosuficients; el biogàs que es produeix a través dels fangs també millorar-lo, tenir un autoconsum i no dependre de la xarxa, i, tercer, fent totes les ISO corresponents, els estudis i certificacions per reduir els consums. L'ACA destina més de 40 milions d'euros en reposició i millores a totes les infraestruc-

tures de sanejament. Estem gastant en l'explotació i operació d'aquestes instal·lacions més de 150 milions d'euros. Les plantes potabilitzadores, que abans tenien un rebuig de l'aigua del 30%, ara baixen al 20, al 15%. La dessalinització és molt més complexa, ja que és un tractament molt avançat, però sempre podem invertir en energies renovables, que ens fan reduir els costos de producció.

Patel intensifica l'aposta pel talent local del sector carni d'Osona

La companyia ha aconseguit, per segon any consecutiu, el certificat Top Employer

Patel, empresa càrnia del grup agroalimentari Vall Companys amb seu a l'Esquirol, continua apostant per oferir a les seves treballadores i treballadors un entorn laboral favorable, de referència i, sobretot, segur. Tot això es demostra amb el certificat Top Employer, aconseguit per les empreses del Grup Vall Companys per segon any consecutiu i que posa en valor que el principal actiu del grup són les persones. D'aquesta manera, Patel valida novament el seu posicionament com a empresa de referència del sector i com a generadora d'ocupació, amb la contractació de personal vinculat al control de qualitat, comerç nacional i internacional i administració, entre d'altres.

Top Employers Institute, autoritat global en el reconeixement de l'excel·lència en l'entorn professional, ha valorat l'esforç de les empreses del Grup, entre elles Patel, per tal de garantir el benestar dels professionals. Aquesta distinció reconeix diferents aspectes com el foment del lideratge professional i el creixement personal de la plantilla del Grup, l'aposta per la digitalització i la flexibilitat, l'atracció de talent, la promoció professional, així com el compromís de l'empresa.

En línia amb el pla de sostenibilitat del Grup, l'empresa també aposta clarament per la formació interna. En aquest sentit, els professionals de Patel disposen d'un campus virtual des del qual poden accedir des del seu mòbil per fer cursos de formació i consultar part del seu dia a dia a la companyia. Aquesta eina és pionera en el sector i inclou cursos relacionats amb gestió d'equips, innovació, iniciativa pròpia, així com organització i planificació o una gestió òptima de xarxes socials personals i professionals.

Primera empresa amb certificació: entorn laboral segur

Patel és la primera empresa del sector pel que fa a la garantia de seguretat del seu personal treballador. Ha rebut el certificat ISO 45001, que regula la seguretat i la salut en el treball. Aquesta distinció reconeix la disminució de lesions i malalties relacionades amb l'ocupació, l'eliminació de perills o reducció de riscos laborals, la millora de l'acompliment i l'efectivitat de la seguretat i salut en el treball, la motivació i el compromís dels empleats i la presa de consciència i el desenvolupament d'una cultura preventiva de l'organització.

Així mateix, l'empresa compleix any rere any amb el seu codi ètic i compromisos de responsabilitat social empresarial. Des de l'any 2017, de manera ininterrompuda, l'auditoria

El grup aposta clarament per la promoció interna

SEDEX li reconeix l'ètica i la responsabilitat social del seu dia a dia.

D'aquesta manera, Patel se situa així com una de les empreses pioneres del sector, i la primera del grup agroalimentari, a obtenir aquesta certificació. Mostra d'aquesta fita i compromisos és que molts professionals d'Osona que han cursat formació professional o estudis universitaris hi han entrat de joves i han crescut internament dins la mateixa empresa.

Patel: des d'Osona i per a Osona

L'empresa ha fet de la seva aposta social per la comarca una prioritat. En línia amb l'aposta pel talent jove i local, l'empresa també es compromet amb la tasca de la Fundació Impulsa de promoure l'accés a estudis de Formació Professional als joves d'Osona. Es tracta d'una manera de donar suport a aquells estudiants que es

L'empresa ha fet de la seva aposta social per Osona una prioritat

troben en una situació de vulnerabilitat socioeconòmica i tenen la voluntat de continuar la seva trajectòria acadèmica. Així doncs, la col-

laboració d'organitzacions és clau per poder continuar oferint un acompanyament professional de qualitat per als joves.

L'EMPRESA I LES PERSONES, AL SERVEI DE LA COMUNITAT

Paulina Busquets

"Vaig començar a Patel per fer pràctiques al laboratori. Des de llavors estic al Departament de Qualitat. Al Grup Vall Companys es dona vital importància a la seguretat alimentària i l'objectiu del nostre departament és complir tots els protocols tant nacionals com internacionals. Realitzem diferents tasques com estudis de vida útil, deteccions de patògens, PCR, etc. A Patel tenim l'oportunitat de seguir formant-nos i d'interactuar amb altres àrees per assolir un major coneixement del servei que donem a la comunitat."

Eduard Tresserra

"Vaig entrar a Patel amb només 21 anys. Ara, 11 anys després, puc dir que he crescut com a persona i professional a l'empresa. Vaig començar a la companyia com a peó i em van donar l'oportunitat d'aprendre i també a saber reaccionar davant dels problemes i les adversitats que suposa la producció. Gràcies a això, pertanyo al grup d'encarregats de sala. Agraïxo als meus companys la feina feta dia rere dia, que em permet no només tenir companys de feina sinó també unes bones amistats."

Conxita Blancafort

"Fa uns anys i pel canvi d'ubicació de l'empresa on treballava em vaig veure forçada a deixar la feina. Vaig decidir aprofitar aquesta situació per formar-me, actualitzar i ampliar els meus coneixements. Una molt bona decisió. L'empresa Patel va decidir donar-me l'oportunitat de posar-los en pràctica i, el més important, de continuar aprenent amb cursos de formació interns. És bo aprendre de manera continuada i posar en pràctica alguna cosa nova. Em sento part d'un equip que evoluciona i creix."

Sequera, el gran repte del canvi climàtic

Agbar aposta per donar una segona vida a l'aigua amb la regeneració per preservar els recursos naturals i reduir la pressió sobre els recursos hídrics

La pitjor sequera en 500 anys ha assolat aquest estiu tot Europa. Hem vist imatges impensables fins fa poc. A Londres va mutar el verd tradicional de la gespa de Hyde Park per l'ocre dels brots secs. Hem vist rius i llacs sense gairebé aigua a França, Alemanya, Itàlia i també a Hongria. La sequera ha arribat fins i tot a països com Noruega, que fins ara no sabien què era l'escassetat d'aigua.

Fins ara, les sequeres eren un fenomen periòdic que afectava la conca mediterrània i el continent africà. Ara, la sequera s'ha globalitzat fruit del canvi climàtic. La pateixen fins i tot els agricultors americans d'estats sense problemes d'aigua com Rhode Island, al nord-est del país. I la Xina també passa set. L'antic Imperi del Mig viu una onada de calor històrica i ens hem de remuntar a l'any 1961 per trobar rastres d'una sequera d'aquesta magnitud.

La manca de precipitacions i l'escalfament del planeta suposen un repte estratègic per a una nova gestió més sostenible i resilient dels recursos naturals

El riu Yangtze, el més llarg d'Àsia, està gairebé sec en alguns punts. Aquest clima extrem no només té un impacte sobre les poblacions sinó també sobre matèries primeres. L'arròs, el liti i l'alumini en són les principals víctimes. Per això, diferents departaments meteorològics de les províncies de Hubei i Hunan estan fent servir els anomenats "caçadors de núvols", avions que disparen al cel coets que llancen productes químics que provoquen les precipitacions. En concret, el que es dispara són substàncies condensadores com varetas de iodur de plata que sembren núvols i provoquen les pluges.

Gestionar l'emergència

La manca de precipitacions i l'escalfament del planeta ens ha situat en una nova etapa, una circumstància que ja estem vivint i que es va agreujant. Aquest és un dels efectes de l'emergència climàtica. I què passa a casa nostra? La conca mediterrània és una de les zones més afectades pel canvi climàtic. Totes les previsions apunten que l'augment de temperatura en aquesta zona serà un 20% superior al de la mitjana de la resta del planeta. Això suposarà un repte estratègic que obliga a una nova gestió, més sostenible i resilient, dels

Aquest estiu la sequera al pantà de Sau va deixar l'església al descobert

recursos naturals, com l'aigua.

L'índex de precipitació estàndard que utilitza el Meteocat per avaluar el dèficit de precipitació dibuixa un panorama de sequera excepcional, amb les dades dels darrers dotze mesos. Les reserves d'aigua dels embassaments de les conques del Ter i del Llobregat, que proveeixen la regió de Barcelona, continuen baixant i se situaven al 40% de la capacitat a l'agost, mentre que l'any passat fregaven el 80% al mateix mes. L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) ha activat la prealerta per sequera a l'àrea metropolitana de Barcelona i podrien començar a decretar restriccions si les reserves continuen descendent. La declaració de prealerta permet, entre altres disposicions, una intensificació de l'extracció d'aigua subterrània a través de 200 pous municipals.

Agbar aconsegueix regenerar anualment més de 4 milions de m³ d'aigua

D'altra banda, es troben en estat d'alerta per sequera hidrològica les unitats de l'Empordà, Banyoles, la Serralada Transversal, Prades-Llambria, la capçalera del Ter, el Llobregat mitjà, l'Anoia Gaià i l'aquífer del Carme Capellades. Aquestes unitats engloben un total de 279 municipis. L'ACA ha determinat diverses mesures que afecten el consum amb l'ob-

jectiu de minimitzar els efectes dels episodis de sequera i alentir el desens de les reserves.

La gestió de l'aigua és determinant per garantir el futur de la vida tal com la coneixem avui dia. Aconseguir la seguretat hídrica a l'àrea mediterrània, una de les regions amb més escassetat d'aigua al món, és sens dubte un gran desafiament per garantir el consum ciutadà, per a l'activitat econòmica i per a la preservació del medi natural.

L'emergència climàtica, la capacitat limitada dels rius i els aquífers, juntament amb l'augment de la demanda d'aigua, retraten escenaris de dèficit hídric que demanen respostes urgents. Hem de fer-hi front amb totes les opcions a l'abast i contribuir a l'acompliment dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS), en un procés clau per al futur: la reutilització dels recursos hídrics. Tornar a utilitzar l'aigua, un cop tractada, és la manera més sostenible d'aconseguir una economia circular, en què no es perd res i es dona una segona vida. La companyia Agbar és capdavantera en la regeneració d'aigua gràcies a la conversió de les tradicionals depuradores en ecofàctories, veritables fàbriques de reaprofitament de recursos, començant pel més valuós per la vida: l'aigua.

Reutilitzar l'aigua per preservar els recursos

La manera més sostenible i resilient per adaptar-nos als efectes del can-

vi climàtic (l'Agència Catalana de l'Aigua estima en un 22% la disminució de la disponibilitat d'aigua al litoral català el 2050) és apostar per la regeneració de l'aigua per poder-la reutilitzar. Regenerar és sotmetre l'aigua depurada a un nou tractament perquè es pugui reutilitzar. Així es redueix la pressió sobre les fonts naturals i es preserva l'estat ecològic dels rius i aquífers, fet que permet la regeneració dels ecosistemes i la biodiversitat que s'hi allotgen. L'aigua regenerada fa possible una gestió eficaç, sostenible i mediambientalment responsable. Un cop regenerada, es pot retornar en condicions òptimes al medi per començar de nou el cicle amb la captació i potabilització o bé subministrar-la directament per a diferents usos: reg de zones verdes, neteja de la via pública i clavegueram, producció agrícola i processos industrials, entre d'altres.

Agbar aconsegueix regenerar anualment a Catalunya més de 4 milions de m³ d'aigua, que equivalen a més de 1.500 piscines olímpiques. L'ús de fonts alternatives d'aigua per protegir els recursos hídrics convencionals i per ajudar la natura és un dels compromisos que formen part de l'estratègia contra l'emergència hídrica que duu a terme la companyia, així com la capacitat d'adaptació per augmentar la resiliència dels sistemes davant dels fenòmens extrems. A més, Agbar desplega solucions innovadores per a la transformació digital del servei. En aquesta nova etapa, el sector públic i el privat han d'anar de la mà, perquè el canvi climàtic requereix unir esforços per afrontar l'emergència.

La ciutadania té un paper imprescindible per contribuir a pal·liar l'escassetat hídrica amb un consum responsable

La ciutadania té un paper imprescindible en aquesta lluita i pot contribuir a pal·liar l'escassetat hídrica si es fa un consum responsable amb petites accions d'estalvi d'aigua a casa, ja sigui a la dutxa, al jardí o per rentar, entre d'altres.

Agbar té l'objectiu de ser un motor per a la transformació social, ecològica i digital, amb la finalitat d'impulsar l'ocupació verda, la transició justa i cuidar de la salut ambiental i de les persones. I, en aquest camí, l'aposta ferma per preservar els recursos naturals i reduir la pressió sobre els recursos hídrics és imprescindible. El nostre planeta ho necessita.

Joan Clos i Matheu
Alcalde de Barcelona (1997-2005)
Director executiu d'ONU-Hàbitat
(2010-2017)

La Nova Agenda Urbana i els objectius de desenvolupament sostenible

L'Agenda Urbana és el full de ruta que marcarà l'estratègia i les accions a dur a terme fins al 2030, per fer dels pobles i ciutats àmbits de convivència amables, saludables i resilents. Constitueix una guia perquè tots els actors, públics i privats, que intervenen en les ciutats i que busquen un desenvolupament equitatiu, just i sostenible, puguin elaborar els seus propis plans d'acció.

El creixement urbà ha estat un dels motors de desenvolupament econòmic a tot el món. Les ciutats i els seus governants tenen ara l'oportunitat de fer que aquest creixement sigui inclusiu i sostenible. Cal aconseguir, doncs, que el creixement econòmic i el desenvolupament urbà tinguin lloc sense deixar a ningú enrere i sense perjudicar els ecosistemes del planeta.

La dinàmica econòmica en la qual ens movem ha mostrat que es plantegen greus problemes de sostenibilitat econòmica, social i ambiental; a) Econòmicament, el creixement s'ha mostrat molt desequilibrat i, en el cas concret d'Espanya i Catalunya, amb unes altes taxes d'atur; b) Socialment, s'han generat greus desigualtats que estan en l'origen de bona part de les tensions socials que ara viuen molts països, i c) Ambientalment, el desenvolupament econòmic ha estat poc sostenible com demostren les dificultats per aconseguir la descarbonització de l'economia i el foment de les energies renovables.

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, adoptada el 2015 per tots els estats membres de l'ONU, proporciona un pla comú per a la prosperitat sostenible de les persones i del planeta. La seva essència es troba resumida en els 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS), que són una crida urgent a l'acció de tots els països, desenvolupats i en desenvolupament, en

Cal que el creixement
econòmic i el
desenvolupament urbà tinguin
lloc sense deixar ningú enrere
ni perjudicar els ecosistemes

una associació global per a la prosperitat sostenible.

La Nova Agenda Urbana, adoptada en la conferència Hàbitat III a Quito, i aprovada per l'Assemblea General de l'ONU el 2016, representa l'aplicació concreta del desenvolupament sostenible en l'àmbit urbà. La urbanització, si està ben planificada i ben gestionada, ha de convertir-se en una poderosa eina per al desenvolupament.

En aquest sentit, s'ha de posar com a objectiu el desenvolupament social, el desenvolupament econòmic i el desenvolupament ambiental, incloent nous paràmetres que habitualment no es consideraven típics dels plans urbans,

com per exemple: el foment de l'ocupació, el foment de la igualtat social, el foment de la formació del capital humà i, sobretot, ha d'incloure, amb renovat esforç, els aspectes ambientals que tradicionalment havien estat absents en les tesis sobre desenvolupament urbà.

La Nova Agenda Urbana no tan sols promou la millora urbana *per se*, sinó que proposa ampliar la mirada cap als efectes que té sobre la prosperitat i el benestar. Això es fonamenta en les capacitats productives de les economies d'especialització i d'aglomeració de les àrees urbanes, i proposa fer ús de la urbanització com a instrument per a l'assoliment dels objectius de desen-

volupament sostenible.

No es tracta només de construir unes ciutats que siguin millors, més agradables i funcionals sinó que a més la urbanització ha de contribuir proactivament a la generació de valor. Tothom intueix que la urbanització mou molts recursos econòmics, però no tothom comprèn quin impacte produeix en aspectes com l'equitat, la seguretat o la resiliència. L'Agenda Urbana intenta aclarir i fer evident aquest impacte en el conjunt de la societat.

AMB HUMOR

FINESTRA

Presidenta Beth Codina

Director editorial Agustí Danés

Coordinació Lourdes Corominas

Redacció Lourdes Corominas, Òscar Embún i Anna Tañà

Correctora Cristina Anfruns

Fotografies Bernat Cedó, Jurgen Dekker, Naja Bertolt i Giulia Salvaterra (Unsplash) i Pixabay

Infografies Eulàlia Rodríguez Tió

Disseny Neus Páez

Publicitat Jordi Roca

Edició i distribució Premsa d'Osona, SA, plaça de la Catedral, 2, Vic

www.el9nou.cat